

Visie op sierteelt

Toekomstbestendig door transparantie over duurzaamheid

© Harry Beugelink / Shutterstock.com

Toekomstbestendig door transparantie over duurzaamheid

De sierteelt heeft in 2020 ondanks de vele beperkingen een relatief goed jaar gehad. De coronacrisis heeft bloemen en planten steviger op de kaart gezet. De sector heeft al langer het maatschappelijk tij mee: ook bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden onderkennen het belang van een groenere omgeving. Om toekomstbestendig te blijven is aanhoudende inzet op duurzaamheid en heldere communicatie hierover onontbeerlijk.

Ondanks alle beperkingen was 2020 voor de siertelers een relatief goed jaar. Met een online besteld bloemetje staken mensen elkaar een hart onder de riem en met pot- en perkplanten werd meer groen in en rondom het huis aangebracht. Volgens de transactiedata van ABN AMRO namen in 2020 de onlinebestedingen aan bloemen en de bestedingen bij tuincentra flink toe.

Ondanks de hernieuwde aandacht voor de sector blijft de focus op de maatschappelijke relevantie belangrijk. Als grootste Nederlandse agrarische export product is de sector dit ook aan zijn stand verplicht. Voor de toekomstbestendigheid van de sierteeltsector zijn 3 factoren van cruciaal belang:

- › Het aantonen van toegevoegde waarde van de producten voor consumenten en bedrijven.
- › Transparantie in arbeidsomstandigheden en duurzaamheid van productiewijze.
- › Bijdrage voor de circulaire economie met plantaardige grondstoffen.

De populariteit van bloemen en planten zal naar verwachting hoog blijven. Met name pot- en perkplanten hebben namelijk het maatschappelijk tij mee. Zo is er steeds meer aandacht voor groen in de tuin, in huis en in kantoren. Op verschillende plekken in Nederland vinden acties plaats om burgers te bewegen om van een tegeltuin over te gaan op groen. Een groene tuin verhoogt de biodiversiteit, helpt tegen hittestress en kan bovendien het regenwater beter verwerken. Ook op daken komt meer groen. Verder investeren kantoren en scholen in planten omdat die helpen bij de [concentratie](#) en [stressverlagend](#) kunnen werken.

Tot slot zien ook beleidsmakers het belang van een groene leefomgeving omdat dit tot minder zwerfvuil, fijnstof en criminaliteit leidt en meer tevreden burgers, hogere huizenprijzen, verkoeling en een betere waterhuishouding oplevert. De overheid kan hier een rol spelen door aanbestedingen voor woningen en bedrijventerreinen aan deze criteria te toetsen.

Grote groep bedrijven neemt bovenwettelijke initiatieven om te verduurzamen

Om maatschappelijk relevant te blijven is het belangrijk voor de sierteeltsector om te verduurzamen. Dit gebeurt dan ook volop. Zo heeft de glastuinbouwsector de ambitie om de CO₂-emissie te reduceren tot 2,2 Mton op jaarbasis in 2030. Dit zal naar een klimaatneutrale glastuinbouwsector leiden in 2040. Maar er gebeurt meer. Floriculture Sustainable Initiative (FSI) startte in 2013 met als doel om internationaal verduurzaming van de sierteeltsector te bevorderen.

Alleen onder de juiste randvoorwaarden en samenwerking met de overheid gaat het de glastuinbouw lukken om al in 2040 klimaatneutraal te zijn. Daarbij zijn de volgende ontwikkelingen essentieel:

- › Beschikbaarheid van voldoende externe CO₂ voor alle bedrijven uiterlijk in 2030.
- › Realisatie van warmtenetten in alle glastuinbouwclusters uiterlijk in 2030.
- › Doorontwikkeling van geothermie met twee tot drie nieuwe bronnen per jaar.
- › Herstructurering en nieuwbouw van het areaal met minimaal 300 ha per jaar.
- › Versterking programma 'Kas als Energiebron'.

De leden van FSI hebben de ambitie om in 2021 maar liefst 90 procent van het geproduceerde en verhandelde volume duurzaam te krijgen. Daarnaast gaan de leden aan de slag met het meten van de ecologische voetafdruk volgens de Product Environmental Category Rules (PEFCR). De verwachting is dat de PEFCR voor sierteelt producten in 2022 wordt goedgekeurd door de Europese Commissie. Het FSI erkent drie keurmerken: KFC (Kenya Flower Council), Florverde en MPS. Tegen het einde van 2021 zal FSI zich met de totale handelsketen ook inzetten om de verschillen in loon te verkleinen.

Ook heeft de Nederlandse sierteeltsector samen met de overheid, de FNV en Hivos afspraken gemaakt over meer verantwoorde internationale productie en handel van siergewassen. Het omvat onder andere prioritair aandacht voor leefbaar loon, vrouwenrechten en milieu-impact. Dit is vastgelegd in een [IMVO-convenant](#) dat door de sector breed wordt ondersteund.

Binnen de klantengroep van ABN AMRO neemt circa 50 procent van de siertelers initiatieven op het vlak van duurzaamheid die verder gaan dan de wettelijke minimumvereisten. Volgens de sierteeltcoöperatie Royal FloraHolland (RFH) heeft 35 procent van de leden een door Floriculture Sustainable Initiative (FSI) erkend milieucertificaat. Deze groep vertegenwoordigt 79 procent van de veilingomzet. Royal FloraHolland heeft de invoering van een verplichte digitale milieuregistratie gepauzeerd. Een aantal kwekers heeft moeite met de invoering vanwege de kosten van de certificering, het tempo van de verplichting en de digitalisering. Daarnaast is er nog onvoldoende commitment vanuit de handel om gecertificeerde duurzame producten in te kopen.

Voor de bloembollensector en de boomkwekerij zetten de KAVB en de LTO Vakgroep Bomen, Vaste planten en Zomerbloemen zich in voor een duurzame productie. De KAVB doet dit op basis van het actieplan [Gezonde Bollen, Bloeiende Sector](#). Telers kunnen inzicht krijgen in de mate van duurzaamheid van hun eigen bedrijf met behulp van [Top Teler](#), een duurzaamheidsscan die de KAVB samen met stichting Natuur & Milieu heeft ontwikkeld.

In juli 2020 heeft een groep bedrijven, verenigd in de [PPS Hortifootprint](#), het rapport 'Horti Footprint Category Rules' (HFCR) gepubliceerd. In dit rapport staan rekenregels voor het berekenen van de milieulast van sierteelproducten. De methodiek is in lijn met de Europese richtlijnen en daarmee objectief en gestandaardiseerd. Partijen binnen en buiten Europa sluiten zich aan zodat deze rekenregels zich kunnen ontwikkelen tot een wereldwijde standaard. ABN AMRO is tevens participant in de PPS.

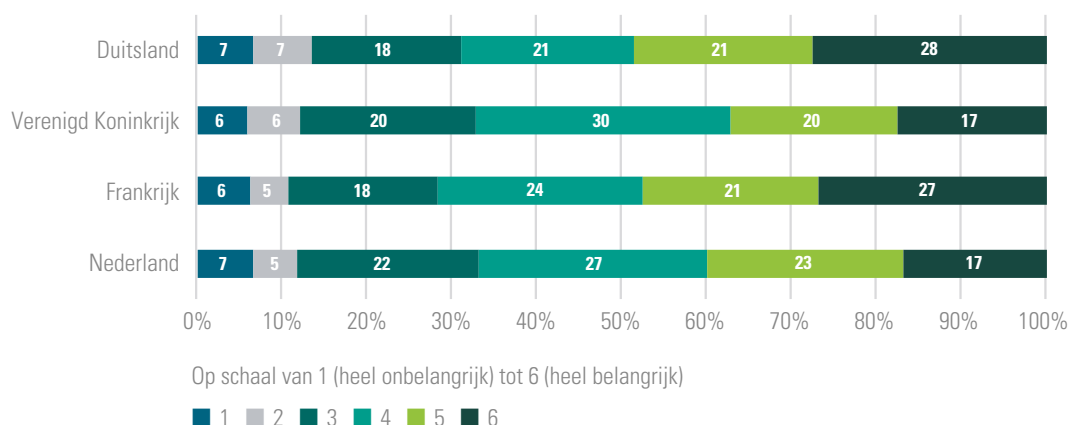

De brancheorganisaties Glastuinbouw Nederland, KAVB en de LTO Vakgroep hebben de ambitie om de bedrijven uit sector goede en aantrekkelijke werkgevers te laten zijn met een professioneel en sociaal personeelsbeleid, een eerlijke, veilige en gezonde werkomgeving en goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden voor iedere werknemer. Hiervoor werd door Glastuinbouw Nederland het [Masterplan Internationale Werknemers](#) opgesteld. Hierin worden speerpunten aangegeven om te komen tot goed werkgeverschap op het gebied van beloning, gecertificeerde uitzendbureaus, huisvesting en vervoer. Ook hier geldt dat transparantie over de verbeteringen die gemaakt worden de sector kunnen helpen.

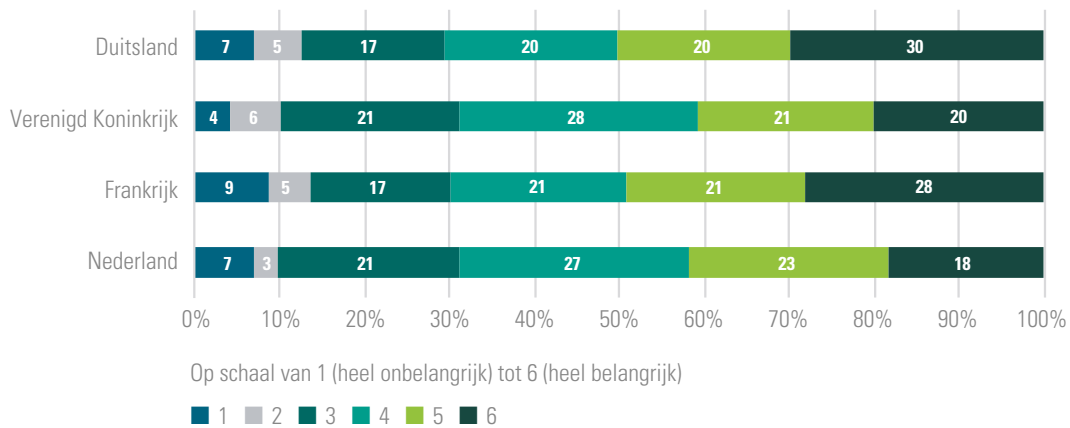
Duurzaamheid belangrijke factor in aankoopbeslissing

Bij bloemen en planten wordt duurzaamheid meegenomen in de aankoopbeslissing van consumenten. Uit onderzoek van ABN AMRO blijkt dat bijna 70 procent van de consumenten in Nederland en veel belangrijke afzetlanden enigszins tot veel belang hecht aan de duurzaamheid van bloemen en planten.

Belang van duurzaamheid bij aankoop bloemen

Belang van duurzaamheid bij aankoop kamerplanten

Bron: Q&A op verzoek van ABN AMRO, Chrysal en DFG (januari 2020)

ABN AMRO verwacht dat duurzaamheid in de toekomst nog meer een rol gaat spelen bij de aankoop van bloemen en planten. Bij voedsel is goed te zien hoe het maatschappelijk debat rondom duurzaamheid de aankopen van consumenten beïnvloedt. Zo leidt de discussie over de milieubelasting van vleesproductie tot een hogere verkoop van vleesvervangers in de supermarkten. De productie van bloemen en planten legt, net als voedsel, beslag op grond, water, arbeid en energie. De negatieve gevolgen op het klimaat en de leefomgeving zouden ook bij sierteelt steeds meer onder een vergrootglas kunnen komen te liggen. Om die reden is het belangrijk dat de sierteeltsector verduurzaming van het productieproces inzichtelijk maakt, verbeteringen laat zien en de positieve effecten van een groene omgeving blijft aantonen.

Keurmerken om consument verduurzaming te laten zien

Met een consumentenkeurmerk kan de sector effectief inzicht geven in de mate van verduurzaming. Binnen de voedsel-industrie gebeurt dit al volop. Een keurmerk zegt bijvoorbeeld iets over de leefomstandigheden van boeren en medewerkers in productielanden en/of over de teeltwijze. De consument hecht waarde aan zo'n keurmerk; in 2020 groeide de verkoop van producten in de supermarkt met een keurmerk harder dan de voedingsmiddelen zonder.

Het belangrijkste keurmerk binnen de sierteeltsector is MPS. Dit keurmerk varieert tussen A en C, afhankelijk van hoe milieubewust het product geteeld is met betrekking tot meststoffen, bestrijdingsmiddelen, energie en afval. Dit keurmerk is algemeen geaccepteerd onder sierteeltproducenten en -handelaren, maar anders dan bij veel voedselkeurmerken is dit sierteeltkeurmerk helaas nog niet zichtbaar als consumentenlabel. Het is voor consumenten dan ook moeilijk om de mate van duurzaamheid te achterhalen van hun aankoop. Veel boeketten zijn namelijk samengesteld uit diverse bloemen en snijgroen en hierdoor is moeilijk te bepalen wat de duurzaamheid is van het totale product.

Wel wordt de consument geholpen om bewuster te kunnen kiezen voor een bepaalde bloemist. Begin 2021 hadden 160 bloemisten, circa 18 procent van het totaal, het certificaat Barometer Duurzame Bloemist. Deze bloemisten tonen hiermee aan dat zij alleen bloemen en planten inkopen met het MPS-keurmerk. In 2021 zal ook de eerste buitenlandse bloemist dit certificaat ontvangen.

Consumenten kunnen planten eerder als duurzame producten herkennen dan bloemen. Een plant is makkelijker te labelen dan een individuele bloem. De kweker van pot- en perkplanten kan daardoor een met een specifieke duurzame verpakking, een keurmerk, zoals 'on the way to planetproof' of merknaam die de verbeteringen op het gebied van duurzaamheid inzichtelijk maken.

Een Europees keurmerk die de consument bij iedere bloemenwinkel, supermarktketen, onlineaanbieder en tuincentra inzicht geeft in waar hij zijn keuze op kan baseren, maakt de sector toekomstbestendig en verstevigt de internationale concurrentiepositie. ABN AMRO verwacht dat in 2030 een derde van de sierteeltproducten wordt verkocht met een consumenten duurzaamheidslabel.

Sierteelt heeft functie in de circulaire economie

In de toekomst zullen veel producten, die nu voornamelijk uit aardolie bestaan, een plantaardige oorsprong hebben. Denk hierbij aan plastic en brandstoffen. Veel sierteeltproducten hebben naast hun sierwaarde ook andere waardevolle eigenschappen. Plantenstoffen uit restmateriaal en nieuwe teelten kunnen worden ingezet als waardevolle grondstoffen voor de industrie. Hierbij valt te denken aan hoogwaardige plantenstoffen voor de farmacie en vezels voor verpakkingsmateriaal, isolatie en kleding. Het is een interessante gedachte wanneer bloemen en planten met een dubbeldoel geteeld zouden kunnen worden. In eerste instantie om het welzijn van mensen te vergroten en als restproduct een nieuw leven in een circulaire toepassing. Dat zou een mooie opdracht kunnen zijn voor de veredelingsbedrijven om via betere vezels in bloemenstelen de duurzaamheid van de sierteeltsector te vergroten. ABN AMRO verwacht dat in 2030 het verwaarden van gewasresten 5 procent van de omzet uit zal maken.

Ook transport verduurzaamt

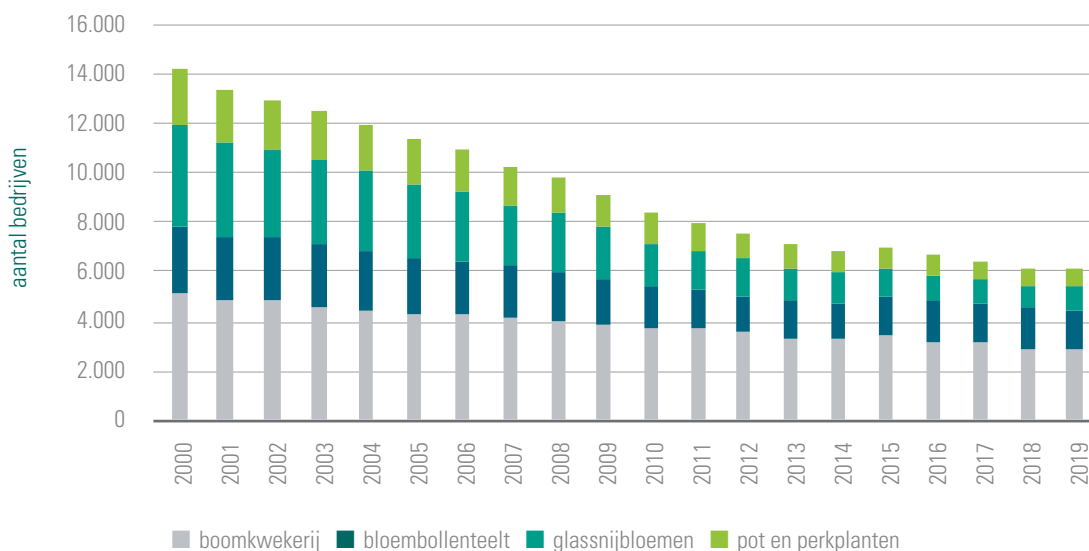
Partijen in de sierteeltketen kijken niet alleen naar hun eigen productieprocessen, ook wordt steeds meer gevraagd van logistieke partijen. Een effectieve manier om de logistiek te verduurzamen is efficiënter te vervoeren. Dit kan door minder vervoersbewegingen en schonere motoren. Voor grotere logistieke bedrijven is het makkelijker om leveringen te bundelen en daardoor efficiënter en duurzamer te werken. Daarnaast zijn deze grotere bedrijven beter in staat te digitaliseren en hebben ze een betere onderhandelingspositie. Er vindt dan ook een consolidatieslag plaats onder sierteelttransporteurs. Deze heeft een hoogtepunt bereikt met de geplande fusie vanuit Royal FloraHolland met drie grote transporteurs, Floriway genaamd. Wanneer mededingingstoezichthouder ACM groen licht geeft, ontstaat de grootste transporteur in de Nederlandse sierteeltsector. De verwachting is dat in de toekomst meer kleinere en middelgrote partijen opgaan in grotere organisaties.

1. Schaalvergroting en hoger inkomen voor sierteeltondernemer

De sierteeltsector is de afgelopen jaren flink opgeschaald. Ook het inkomen van de sierteeltondernemers nam toe. Het inkomen van met name de pot- en perkplanttelers ligt hoger dan het inkomen van snijbloementelers doordat zij meer toegevoegde waarde kunnen bieden. Ook de uitvoercijfers van pot- en perkplanten kenden de afgelopen jaren een hogere groei.

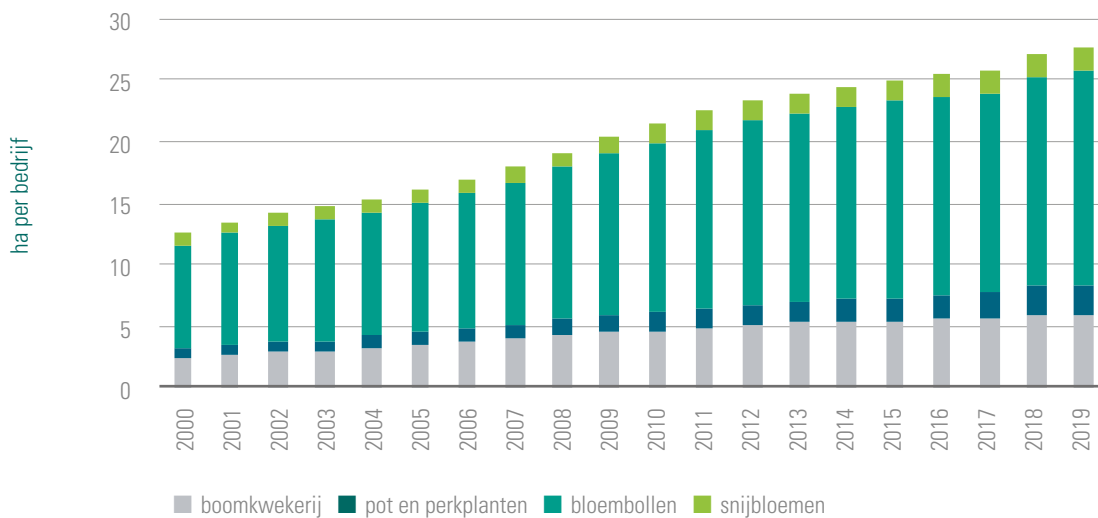
Aantal sierteeltbedrijven neemt al jaren af...

Bron: Agrimatie Wageningen Economic Research

De sierteeltsector telt circa 6.200 bedrijven, onderverdeeld in telers van snijbloemen, pot- en perkplanten, bloembollen en boomkwekerijen. In lijn met de gehele agrarische sector is het aantal bedrijven in de sierteeltsector al jaren aan het krimpen. Het aantal bedrijven in snijbloemen daalt het sterkst: in vijftien jaar tijd zijn er 2.300 snijbloembedrijven verdwenen tegenover circa 1.200 telers van pot- en perkplanten. De sterke daling van het aantal snijbloemenbedrijven – een afname van circa 70 procent in vijftien jaar – is mede het gevolg van de steeds sterker wordende concurrentie van snijbloemen uit landen als Ethiopië en Kenia. De invoer van bloemen uit deze landen naar Nederland is in de afgelopen tien jaar bijna verdubbeld.

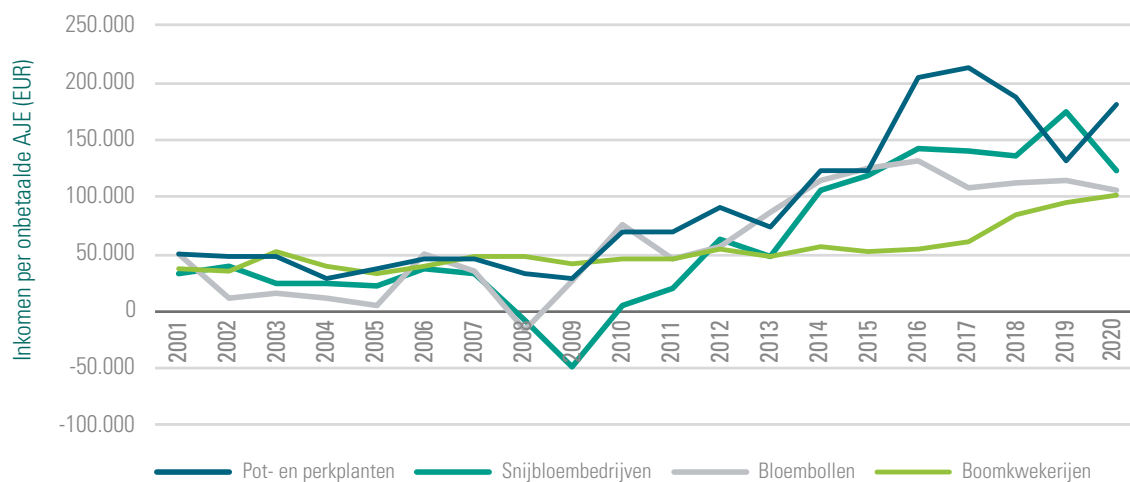
...maar bedrijfs grootte neemt toe...

Bron: Agrimatie Wageningen Economic Research

Bedrijven zijn groter geworden, wat goed te zien is in bovenstaande grafiek. Dat wil niet zeggen dat het totale areaal is toegenomen. Sterker nog, die is gedaald. Het aantal bedrijven daalde alleen net iets sneller, waardoor per bedrijf het areaal nog wel toenam. De afgelopen vijftien jaar is het areaal aan snijbloemen met 46 procent gedaald. Het totale areaal van pot- en perkplanten, boomkwekerijen en bloembollen nam veel minder sterk af of steeg juist. Snijbloemen staan echter niet alleen als het gaat om de daling van het areaal. De afgelopen jaren is het totale landbouwareaal als gevolg van een hogere productie per hectare en de algemene druk op landbouwgrond ten gunste van andere activiteiten, zoals bouw, recreatie en natuur sowieso afgenomen.

...en die opschaling heeft positief effect op inkomen ondernemer.

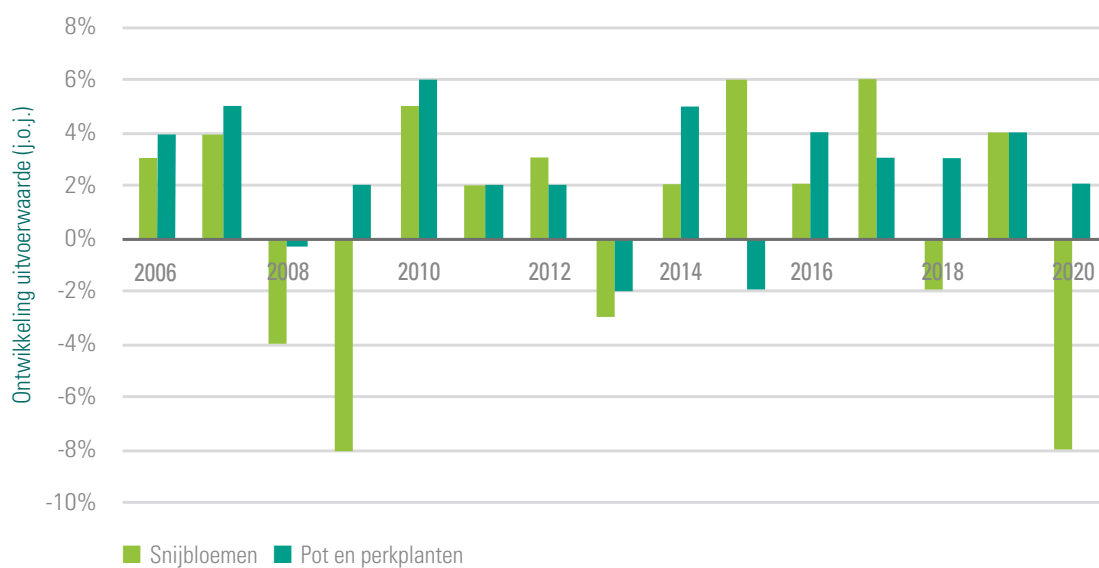

Bron: Agrimatie Wageningen Economic Research

Naast de schaalvergroting nam ook het inkomen van de ondernemers de afgelopen jaren toe. Het inkomen van de snijbloementelers daalde in 2020 echter wel flink als gevolg van de coronacrisis. Die daling van 30 procent is wel lager dan in maart vorig jaar werd gevreesd. Voor pot- en perkplantentelers ging 2020 een stuk minder somber de boeken in. Daar groeide het inkomen juist ten opzichte van 2019. Het inkomen van de telers van deze producten lag de afgelopen tien jaar gemiddeld een derde hoger dan van die van snijbloemen. Dit komt onder meer doordat de telers van pot- en perkplanten aan de consument een herkenbaar product kunnen leveren en zich daardoor makkelijker kunnen onderscheiden op kwaliteit, innovatie en duurzaamheid. Vele typen snijbloemen zijn uitwisselbaar en verdwijnen anoniem in een boeket. Er is sprake van verdergaande samenwerking tussen telers onderling en samenwerking met ketenpartijen. Dit zorgt ervoor de focus verschuift van prijs naar beschikbaarheid en kwaliteit.

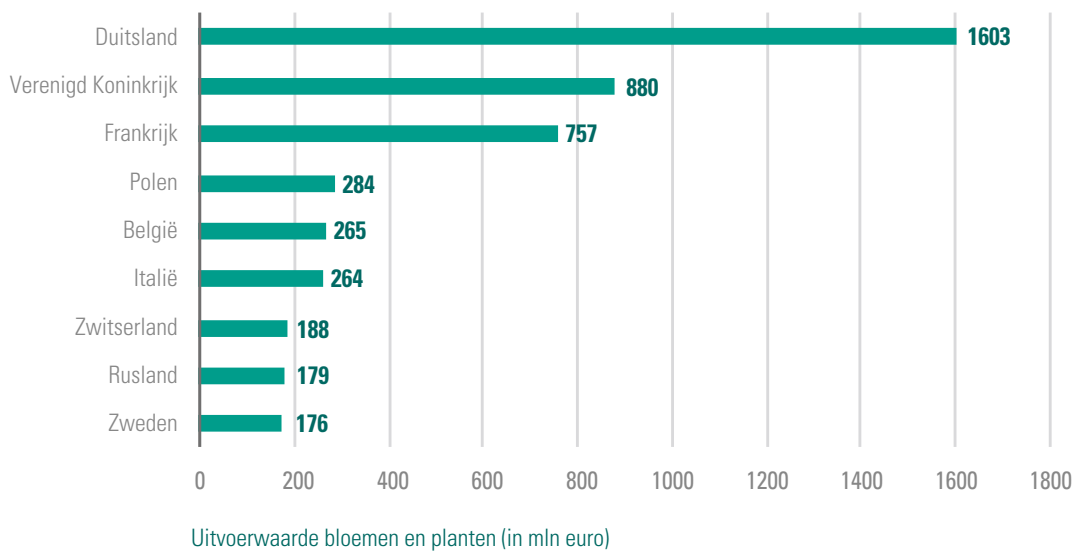
Uitvoer pot- en perkplanten doet het structureel beter...

Bron: Floridata

De uitvoer van snijbloemen daalde in 2020 met 8 procent, terwijl de uitvoer van pot- en perkplanten met 2 procent toenam. Het succes van de ondernemers in pot- en perkplanten is te danken aan een aantal ontwikkelingen die verband houden met de coronacrisis. Sinds de crisis is een bezoek aan een tuincentra, een van de belangrijkste afzetkanalen voor pot- en perkplanten, namelijk een uitje voor de aan huis gekluisterde consument. Verder hebben consumenten ook daardoor relatief veel tijd om in de tuin, op het balkon of dakterras aan de slag te gaan. De tweedeling, waarbij pot- en perkplanten beter presteren dan snijbloemen, vindt al langer plaats. Zo steeg volgens Floridata de uitvoer van snijbloemen de afgelopen vijftien jaar met 20 procent. Mooie cijfers, maar de uitvoer van pot- en perkplanten nam met maar liefst 40 procent toe. Wel is het aandeel van pot- en perkplanten in de totale uitvoer van sierteeltproducten nog steeds kleiner dan het aandeel snijbloemen.

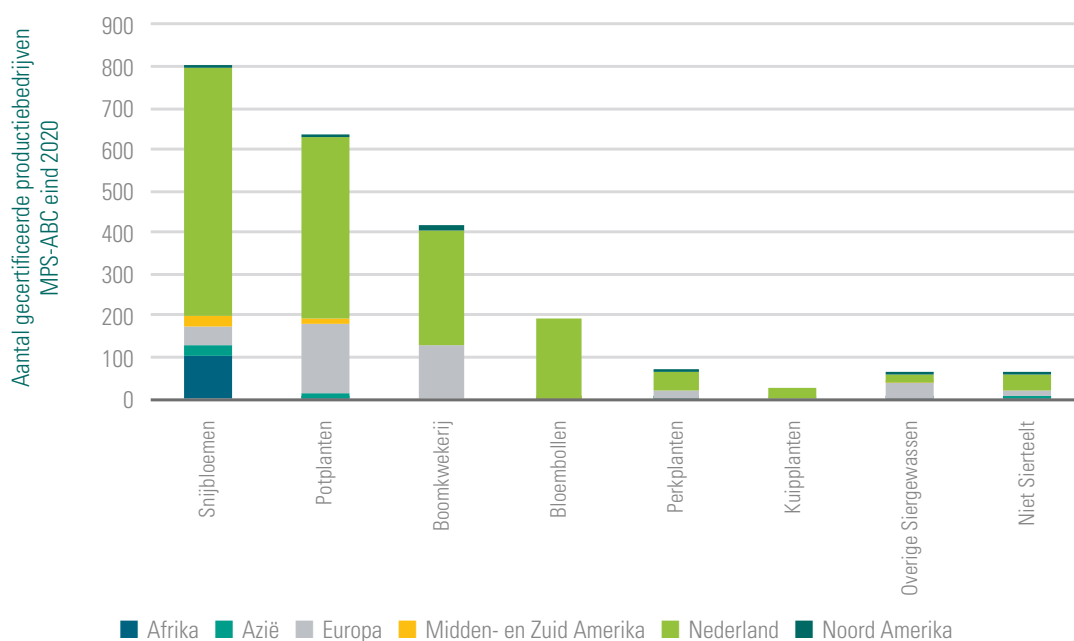
...maar uitvoer naar Verenigd Koninkrijk blijft onzeker door Brexit

Bron: Floridata

Duitsland is verreweg het belangrijkste uitvoerland voor bloemen en planten. Op de tweede plaats staat het Verenigd Koninkrijk. De afgelopen jaren is er veel te doen geweest rondom de Brexit en nog steeds worstelen bedrijven met hogere administratieve lasten, tragere douanecontroles en onduidelijke regels. Wat wel enige onzekerheid wegneemt, is dat de controle is uitgesteld op fytosanitaire certificaten die nodig zijn om sierteeltproducten naar het Verenigd Koninkrijk te exporteren. Het Verenigd Koninkrijk heeft aangegeven deze controlemaatregelen niet voor 2022 uit te voeren. Dit zou de sierteeltsector en andere betrokken partijen voldoende tijd moeten geven om orde op zaken te stellen.

Duurzaamheid speelt in alle verschillende subsectoren

Bron: MPS

Het aantal MPS gecertificeerde bedrijven bevinden zich in alle sectoren van de sierteelt. In de verschillende sectoren spelen verschillende duurzaamheidsissues. Bij de glastuinbouw gaat het vooral over energie- en chemiegebruik, bij de bloembollenteelt vooral over chemiegebruik en impact op de omwonenden. Voor de boomkwekerij en de perkgoedteelt wordt het steeds belangrijker dat de producten vriendelijk zijn voor insecten. In alle sectoren wordt goed werkgeverschap en huisvesting verwacht. Ondernemers richten zich dus ook op die duurzaamheidsissues die in hun sector het meest prangend zijn.

“Geluk zit in de kleine dingen en blijkbaar zijn dat bloemen en planten. Want in het jaar waarin door Covid-19 iedereen behoefte heeft aan geluk en welzijn bewijst de sierteeltsector wederom weer eens haar echte waarde. Dat de sector komende jaren staat voor uitdagingen, ten aanzien van consolidatie op zowel vraag als aanbodzijde, duurzaamheid op alle vlakken van productie, verpakking tot transport, is bekend. Maar bij door consumenten gewilde producten is daar altijd een oplossing voor te vinden.”

Mark van den Berg, Relatiemanager en sectorspecialist Sierteelt ABN AMRO

2. Bloemkwekerij Floralis ziet licht in de toekomst

“Wij zijn één van de eerste lisianthus kwekers in Nederland die over deze LED verlichting beschikken.”

Tropische warmte en een zwoele bloemengeur komen je tegemoet als je de kas van de gebroeders Jan Willem en Anton Aarse betreedt. Samen runnen ze lisianthuskwekerij Floralis in Honselersdijk (Westland). Hun ouders begonnen een kleine veertig jaar geleden al met de teelt van deze snijbloem. Nu staan de broers aan het roer van het familiebedrijf, waar ze blijven innoveren en optimaliseren.

Anton: “Opa had nog een paar koeien gecombineerd met groente. Wij zijn helemaal op de lisianthus gericht en leveren het hele jaar door verse bloemen. Wekelijks hebben we nieuwe aanplant, met een teeltduur van ca 9 weken. Bij de teelt maken we gebruik van de modernste technieken. Zo wordt al ons gietwater magnetisch behandeld, waardoor de lisianthus het efficiënter kan benutten. De meststoffen komen hierdoor ook beter de wortels van de plant binnen. Drainwater wordt zoveel mogelijk hergebruikt.”

Duurzaamheid

De familie Aarse vindt duurzaamheid belangrijk. Zo hebben ze een warmtekrachtkoppeling installatie in gebruik, liggen er zonnepanelen op hun dak en werken ze zo weinig mogelijk met chemische middelen, als het om gewasbescherming gaat. Lisianthussen hebben vaak last van de fusarium schimmel. Wanneer je voor het planten echter biologische bestrijding toepast, door de goedaardige trichoderma schimmel over de kasgrond te verspreiden, krijgt de fusarium vrijwel geen kans.

Anton: “Dat werkt prima en ik merk dat het voor de plant ook beter is. Verder gebruiken we een drainwaterontsmetter om het gietwater te ontsmetten en restanten van gewasbeschermingsmiddelen af te breken. Daarnaast stomen we de bodem om besmetting te voorkomen.”

LED lampen

De meest recente investering in de optimalisatie van hun bedrijf deden de broers in september 2020. In verband met de corona crisis was er even twijfel of het wel verstandig was, maar in de zomer waren de vooruitzichten weer dusdanig dat ze de sprong durfden te wagen. Ze gingen over tot de aanschaf van LED lampen voor de hele kas. Inmiddels verspreiden die overal hun heldere licht. Het is echt even met je ogen knipperen als je de ruimte betreedt. Anton: "Het was een investering van vijfeneenhalve ton, maar deze lampen gebruiken twee keer minder energie en gaan driemaal zo lang mee als traditionele SON-T lampen. Het belangrijkste is echter, dat je het lichtspectrum precies op de behoefte van de Lisianthus kunt afstemmen, met vitalere bloemen als resultaat. Wij zijn één van de eerste lisianthus kwekers in Nederland die over deze LED verlichting beschikken en de markt heeft ons verbeterde en duurzamere product opgepakt, dus ik ben blij dat we het gedaan hebben."

Grootmoederdag

Floralis produceert vooral voor bloemisten in Europa, maar soms gaan hun bloemen de hele wereld over. Een jaar of vier geleden bestelde een sjeik uit Dubai nog voor twee ton aan bloemen om zijn bruiloft mee aan te kleden. Een groot deel daarvan mocht door Floralis worden ingevuld.

Lisianthussen worden veel in gemengde boeketten gebruikt en Floralis kan vijf kleuren leveren: wit, roze, blauw, groen en rood. De bloemen zijn tot twee weken houdbaar en passen door de combinatie blad, bloem en knoppen goed in het hedendaagse modebeeld.

"De eerste maanden van de corona crisis waren spannend," vertelt Anton, "Maar daarna trok de markt al gauw weer aan. Mensen blijven elkaar graag een bloemetje geven en hechten, misschien nog wel meer als vroeger, aan een gezellig thuis. Daarnaast zijn er de traditionele dagen waarop mensen elkaar bloemen geven, zoals Valentijnsdag. Ook moederdag heb je in veel landen. Er bestaan zelfs "grootmoederdagen" en in de voormalige Oostbloklanden en Rusland vieren ze vrouwendag."

Energiekosten

Door de nieuwe lampen bespaart Floralis op energiekosten en dat is belangrijk voor een bloemkwekerij, waar het energieverbruik hoog is. Bovendien bestaat er een heffing op het gebruik van gas en elektriciteit: de Opslag Duurzame Energie (ODE).

Anton heeft grote moeite met de manier waarop de ODE is vormgegeven. Hij vindt dat de lasten oneerlijk zijn verdeeld en schreef al verscheidene brieven naar kamerleden en bestuurders, waarin hij zijn bezwaren uiteenzette. Toch blijft Anton positief en gaan de gebroeders Aarse gewoon verder met hun florerende bedrijf.

Anton: "Mensen zullen bloemen blijven kopen. De huidige ontwikkelingen bewijzen het. En natuurlijk zal de trend om te verduurzamen doorzetten, daar sta ik beslist achter! Als we de kosten daarvan maar eerlijk verdelen."

ODE

De overheid heeft in 2013 de Opslag Duurzame Energie (ODE) ingevoerd, met als doel investeringen in duurzame energie te stimuleren. Deze opslag komt bovenop de belasting die al betaald werd voor energie. ODE werkt met vier staffels of schijven en is een kostprijsverhogende belasting. Een kleine afnemer zit in de eerste drie schijven, grote bedrijven voornamelijk in de vierde. In de eerste drie schijven wordt veel meer voor energie betaald dan in schijf vier: hoe hoger het het energieverbruik hoe lager de belasting. ODE kent forse tariefstijgingen. Floralis betaalde bijvoorbeeld acht jaar geleden nog 40 cent per MWh, inmiddels is dat €22,50 per MWh, een forse stijging. In de vierde schijf is de stijging relatief beperkt gebleven. Deze ging hier van 1,7 cent naar 40 cent per MWh. Glastuinbouw Nederland erkent de grote gevolgen die de tariefverhogingen voor haar leden hebben en pleit tevens voor een eerlijke verdeling van die verhogingen. Voor meer informatie verwijzen we u naar de [website van Glastuinbouw Nederland](#).

© Elisabeth Aardema / Shutterstock.com

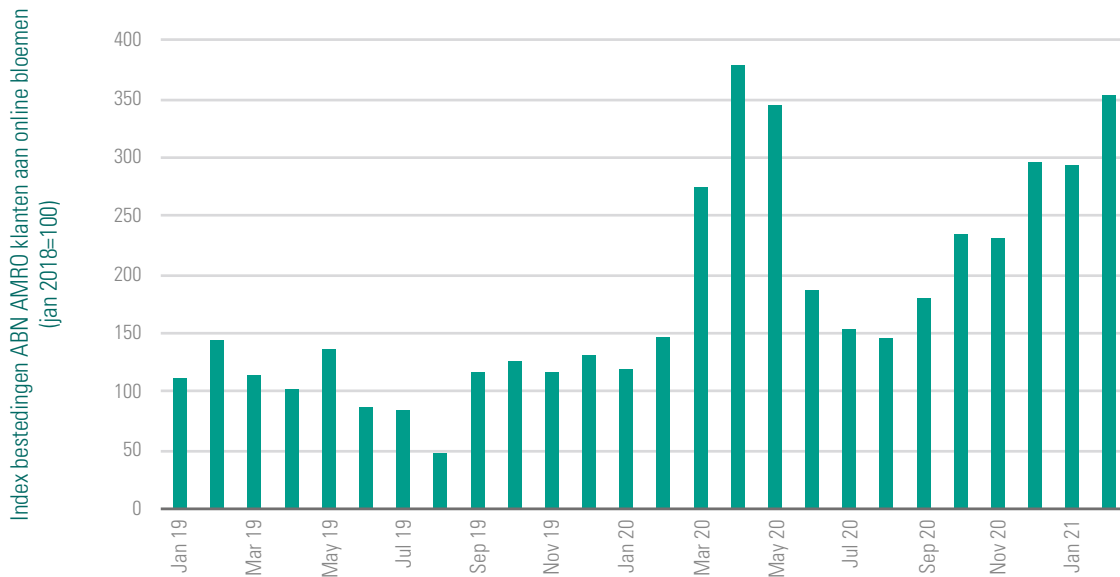
3. Wederom tumultueus jaar voor de boeg

Het jaar begon in mineur, maar de stemming lijkt inmiddels te verbeteren. De lockdown, hogere luchtvrachttarieven en economische vooruitzichten zijn onzekere factoren die de sector nog boven het hoofd hangen.

Om te kunnen investeren in duurzaamheid is het van belang dat het de sector economisch voor de wind gaat. Dit jaar begon echter in mineur. De verlenging van de (gedeeltelijke) sluiting van tuincentra en bloemenwinkels in veel belangrijke exportlanden, zoals delen van Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, zorgde voor druk op de opbrengsten. Maar in februari en maart namen de opbrengsten weer toe. Met name door de hogere prijzen lijkt de sector deze tweede lockdown goed door te komen.

Door een relatief hoge vraag en beperkter aanbod blijft de omzet nog redelijk op niveau, zelfs nu in een aantal landen de niet essentiële winkels gesloten zijn. De hogere prijzen zijn het gevolg van een hogere vraag vanuit tuincentra en winkels, maar vooral supermarkten die nog wel open zijn en de consument graag een goed assortiment willen bieden. Verder is net als vorig jaar het online kopen van snijbloemen nog onverminderd populair; in januari en februari van dit jaar verdubbelden de onlinebestellingen aan bloemen. Door een beperking van de luchtvrachtcapaciteit nam de invoer vanuit Ethiopië en Kenia af en is het aanbod beperkter, waardoor de prijzen stegen en Nederlandse telers direct profiteren.

Onlinebestedingen bloemen blijven op recordhoogten

Bron: CADM ABM AMRO (pintransacties met ABN AMRO pinpas. Data is niet gecorrigeerd)

Het gewonnen marktaandeel van het onlinekanaal zal na de coronacrisis niet ineens verdwijnen. Consumenten hebben nu geroken aan het gemak dat onlinebestellen van bloemen met zich meebrengt en een groot deel zal dit vaker doen, ABN AMRO verwacht dat deze groei niet in deze mate doorgaat.

Nog veel onzekerheid voor sierteeltsector

De grote onzekerheid is wanneer de lockdown opgeheven zal worden. De besmettingen zijn verder opgelopen en een snelle heropening ligt niet voor de hand. Voor de tuincentra is het voorjaar een belangrijke periode, want dan doen consumenten immers veel aankopen om tuin, balkon of dakterras op te fleuren. Nu het er naar uitziet dat de tuincentra voorlopig nog slechts beperkt open kunnen, is dit slecht nieuws voor de telers.

Verder is het spannend wat er bij de heropening van de economie gaat gebeuren. Wanneer de overheid de steunmaatregelen afbouwt, gaan er in Nederland bedrijven failliet en worden mensen werkloos. Aan de andere kant zullen consumenten wellicht opgelucht hun bestedingen hervatten en een deel van hun opgespaarde geld uitgeven. In dat geval kunnen tuincentra en bloemenwinkels een deel van de schade in het voorjaar weer goedmaken.

Een andere onzekere factor zijn de transportkosten. De tarieven in de luchtvracht zijn uitzonderlijk hoog. De branche importeert voor ruim een miljard euro aan bloemen en een groot gedeelte hiervan wordt ingevlogen vanuit andere continenten. Hoge vrachttarieven betekenen hogere kosten voor de importeurs en de tarieven voor deze vluchten zijn sinds de start van de coronacrisis naar recordniveaus gestegen. Dit komt doordat passagiersvluchten, die normaliter goed zijn voor 60 procent van alle luchtvracht, voor een groot deel aan de grond blijven. Naar verwachting blijven de tarieven in de luchtvracht dit jaar tenminste nog hoog. Continentale passagiersvluchten herstellen zich weliswaar wanneer vaccinatiecampagnes verder worden uitgerold, maar het zal langer duren voordat intercontinentale passagiersvluchten op de niveaus komen van voor de coronacrisis. Dit betekent dat het aanbod vanuit belangrijke teeltlanden als Ethiopië en Kenia voorlopig nog beperkter zal zijn. Dit kan gunstig zijn voor de prijzen voor telers in Nederland.

De onzekerheid en het tumult in de sierteeltsector houden dus ook in 2021 nog aan.

Colofon

Auteurs

Jan de Ruyter
Sectorbanker plantaardige sectoren
jan.de.ruyter@nl.abnamro.com

Nadia Menkveld
Sectoreconoom agrifood
nadia.menkveld@nl.abnamro.com

Wilbert Zuil
Sectoranalist Transport & Logistiek
wilbert.zuil@nl.abnamro.com

Interview

Janna van der Meer Communicatie

Eindredactie

Bendert Zevenbergen

Opmaak

Kollerie Reklame-advies & Promotions

Fotoverantwoording

Shutterstock.com
Bloemkwekerij Florialis (interview)

Disclaimer

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op door ABN AMRO betrouwbaar geachte gegevens en informatie, die op zorgvuldige wijze in onze analyses en prognoses zijn verwerkt. Noch ABN AMRO, noch functionarissen van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. De weergegeven opvattingen en prognoses houden niet meer in dan onze eigen visie en kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd.

Naast een copyright is er sprake van een right to copy. Alleen door van elkaar te leren versnellen we de duurzame economie. Het gebruik van tekstdelen en/of cijfers is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Teksten afgesloten op 1 april 2021.